

EIROPAS SAVIENĪBAS RĀMJA LĒMUMS

reglamentē noziedzīga nodarījuma apstākļu minimālo sastāvu un sodu narkotirdzniecības jomā

ECAD 2003.gada decembra numurā sveica Eiropas Savienības pieņemto Rāmja lēmumu, kas nosaka vienotas soda normas par narkotiku tirdzniecību Eiropas Savienībā.

Eiropas Savienība norāda, ka nepieciešamība izveidot vienotu likumdošanas bāzi nelikumīgai narkotirdzniecībai tika atzīta virknē dokumentu, piemēram, 1998.gada 3.decembra Eiropas Savienības un Eirokomisijas Rīcības plānā, ES Stratēģijā cīņai ar narkotikām 2000.-2004.gadā, ES Rīcības plānā cīņai ar narkotikām 2000.-2004.gadā un citos dokumentos.

Rāmja lēmumā uzsvērtā nepieciešamība veikt pasākumus, kas ļautu saukt pie atbildības juridiskās personas, kas izdarījušas lēmumā norādītos noziedzīgos nodarījumus nolūkā gūt savtīgu labumu.

Īpaša uzmanība lēmumā veltīta tam, ka pūliņu efektivitāte cīņai ar narkotiku tirdzniecību galvenokārt atkarīga no konkrēto valstu pasākumu harmonizācijas, kas praksē īsteno rāmja lēmuma noteikumus.

Ar dažiem šā dokumenta noteikumiem iepazīstināsim sīkāk.

(Pilnu Rāmja lēmuma tekstu angļu valodā sk. www.ecad.net/report.html)

Eiropas Savienība paziņo, ka:

“Narkotirdzniecība ir milzīgs noziegums, un Savienība pauž apņēmību cīnīties pret to ar visiem tai pieejamiem līdzekļiem.

Savienība nosoda visas narkotirdzniecības formas un Rāmja lēmumu uzskata par pirmo ļoti svarīgo soli pieaugošajā cīņā ar narkotirdzniecību.

Savienība uzsver, ka nepieciešama stingra nostāja attiecībā pret narkotirdzniecību visos līmeņos un īpašu nozīmi piešķir transnacionālam un saskaņotam pretspāram narkotirdzniecībai. Tāpēc Savienība īpašu uzmanību veltī visu dalībvalstu likumdevēju sadarbībai un norāda, cik svarīga ir pretdarbība tādai parādībai kā narkotūrisms”.

Turpinājums 2.lpp

Konference cer piesaistīt donovalstis

Vairāk nekā 100 starptautiski eksperti un 50 afgāņu narkotiku speciālisti 9.februārī pulcējās Kabulā, lai apspriestu valstī atdzimušās narkoindustrijas problēmu. Tā ir pirmā konference par narkotirdzniecību, kas šajā valstī notiek tik augstā līmenī.

Pagājušajā gadā ANO brīdināja par to, ka opija ražošana valstī izplatās kā ļaundabīgs audzējs. Valsts saražo trīs ceturtdaļas pasaules opija jēlprodukta, ko izmanto heroīna iegūšanai.

ANO dati liecina, ka 2003.gadā opija ražošana Afganistānā ir pieaugusi par 6 procentiem un ir 3600 tonnas. Pētījumi liecina, ka arī šogad gaidāms pieaugums.

ECAD JAUNUMI

Afganistānas prezidents Hamids Karzajs uzstājoties konferencē atzīmēja, ka viņa valdība bija stingri apņēmusies izskaust narkotirdzniecību, taču resursu nepietiekamība traucēja īstenot šo plānu. Afganistānas valdības vājums provincēs, vardarbība un nestabilitāte, ko izraisa kaujinieki un konkurējošie valdību atbalstošie komandieri veicināja narkotirdzniecības uzplaukumu.

Nepietiekamais starptautiskais finansējums ir izdevīgs teroristiem, kas izmanto narkotikas, lai nodrošinātu savu darbību, paziņoja prezidents.

“Mums jāveic radikāli pasākumi,” teica ANO Narkotiku un noziedzības pārvaldes izpilddirektors Antonio Maria Kosta.

Turpinājums 3.lpp

★ ECAD KONFERENCE

ECAD pilsētu mēru 11.konference
Kipra, 2004.gada 20.-21.maijs

Eiropas Savienības Rāmja lēmums

Turpinājums no 1.lpp.

2.PANTS

Noziedzīgi nodarījumi, kas saistīti ar narkotiku tirdzniecību un prekursoriem

1. Katra dalībvalsts veic nepieciešamos pasākumus, kas garantē, ka šāda ar iepriekšēju nodomu veikta neatļauta darbība ir sodāma:

a) narkotiku ražošana, izgatavošana, ekstrahēšana, sagatavošana, piedāvāšana, piedāvāšana pārdošanai, izplatīšana, pārdošana, piegāde jebkuros apstākļos, starpniecība, nosūtīšana, tranzītsūtījums, transportēšana, importēšana vai eksportēšana;

b) opija magoņu, kokas koka vai kaņepju kultivēšana;

c) narkotiku atrašanās īpašumā vai narkotiku pirkšana nolūkā veikt ar tām (a) punktā minētās darbības;

d) prekursoru izgatavošana, transportēšana vai izplatīšana, apzinoties to, ka tie tiks izmantoti nelikumīgā narkotiku ražošanā vai izgatavošanā.

2. Šā panta pirmajā daļā uzskaitītās darbības netiek ietvertas dotā Rāmja lēmuma sfērā gadījumā, ja pārkāpējs tās veic vienīgi nolūkā lietot personiski, un to pieļauj nacionālā likumdošana.

3.PANTS

Provocēšana, veicināšana un mēģinājums

1. Katrai dalībvalstij jāveic nepieciešamie pasākumi, lai provocēšana, veicināšana vai mēģinājums veikt kādu no 2. pantā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem tiktu izskatīti kā kriminālsodāmas darbības.

2. Dalībvalsts var atbrīvot no kriminālatbildības par mēģinājumu piedāvāt vai sagatavot narkotikas, kas norādīts 2. panta pirmās daļas (a) apakšpunktā un par mēģinājumu iegūt narkotikas, kas minēts 2. panta pirmās daļas (c) apakšpunktā.

4.PANTS

Sods

1. Katrai dalībvalstij jāveic nepieciešamie pasākumi, kas garantē, ka 2. un 3. pantā noteiktajiem noziedzīgajiem nodarījumiem atbilst efektīvi un proporcionāli kriminālsoda pasākumi, kas pārlicinātu neatkārtot noziedzīgo nodarījumu.

Katrai dalībvalstij jāveic nepieciešamie pasākumi, kas garantē, ka 2. pantā minētajiem pārkāpumiem tiek uzlikts maksimālais kriminālsods, kas nav mazāks par brīvības atņemšanu uz 1-3 gadiem.

2. Katrai dalībvalstij jāveic nepieciešamie pasākumi, kas

garantē, ka 2. panta pirmās daļas (a), (b) un (c) apakšpunktā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem tiek uzlikts maksimālais kriminālsods, kas nav mazāks par brīvības atņemšanu uz 5-10 gadiem katrā šādā gadījumā:

a) noziedzīgais nodarījums aptver lielu daudzumu narkotiku;

b) noziedzīgais nodarījums bija izdarīts vai nu izmantojot narkotikas, kuras veselībai nodara vislielāko kaitējumu, vai zināmam cilvēku daudzumam nodarīja nopietnus veselības kaitējumus.

3. Katrai dalībvalstij jāveic nepieciešamie pasākumi, kas garantē, ka otrajā daļā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem tiek uzlikts maksimālais kriminālsods, kas nav mazāks par brīvības atņemšanu uz 10 gadiem gadījumā, ja noziedzīgais nodarījums izdarīts noziedzīgas organizācijas ietvaros, kā tas definēts Kopīgajā Rīcībā 98/733/JHA 1998.gada 21.decembrī.

4. Katrai dalībvalstij jāveic nepieciešamie pasākumi, kas garantē, ka 2.panta pirmās daļas (d) apakšpunktā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem tiek uzlikts maksimālais kriminālsods, kas nav mazāks par brīvības atņemšanu uz 5-10 gadiem gadījumā, ja noziedzīgais nodarījums izdarīts noziedzīgas organizācijas ietvaros, kā tas definēts Kopīgajā Rīcībā 98/733/JHA 1998.gada 21.decembrī, un prekursorus bija paredzēts izmantot narkotiku ražošanai vai izgatavošanai apstākļos, kas minēti otrās daļas (a) un (b) apakšpunktā.

5. Nekaitējot noziedzīga nodarījuma upuru un trešo personu, kas nav iesaistītas noziedzīgā nodarījumā, tiesībām, katrai dalībvalstij jāveic nepieciešamie pasākumi, kas garantē 2. un 3. pantā minēto par noziedzīga nodarījuma objektu kļuvušo vielu, palīgglīdzekļu, kas izmantoti vai bija paredzēti izmantot noziedzīgajā nodarījumā, konfiskāciju, kā arī ienākumu no šiem noziedzīgajiem nodarījumiem vai īpašuma, kura vērtība atbilst ienākumiem, vielām vai palīgglīdzekļiem, konfiskāciju.

Terminiem *konfiskācija*, *palīgglīdzekļi*, *ienākumi* un *īpašums* ir tāds pat skaidrojums kā 1990.gada Eiropas Savienības Konvencijas par noziedzīgas darbības gūto ienākumu atmazgāšanu, meklēšanu, atsavināšanu un konfiskāciju 1.pantā.

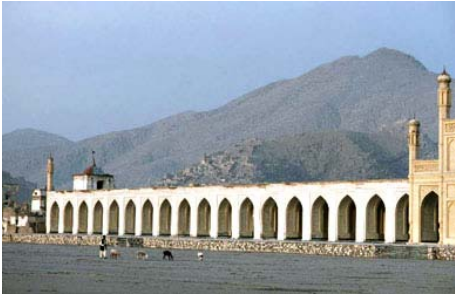
11.PANTS

Dokuments stājas spēkā nākamajā dienā pēc publicēšanas *Official Journal of the European Communities*.

(Pilnu Rāmja lēmuma tekstu angļu valodā sk. www.ecad.net/report.html)

Konference cer piesaistīt donorvalstis

Turpinājums no 1.lpp.

“Ja mēs neveiksim pasākumus, lai samazinātu opija ražošanu, tad opija ekonomika apdraudēs visu, ko līdz šim ir izdevies panākt jaunās Afganistānas demokratizācijas procesā,” Antonio Maria Kosta atzīmēja konferences atklāšanā.

Viņš uzsvēra (www.narkotiki.ru), ka ar Lielbritānijas, Vācijas un ASV valdības atbalstu Afganistānā ir izveidotas valsts iestādes cīņai ar narkotikām un šajā jomā izstrādāta virkne likumdošanas aktu. Viņš

gan piebilda, ka šis valsts institūcijas vēl reāli neievēro likumdošanu un nekontrolē rajonus, kur ražo opiju.

Aptuveni 1,7 miljoni afgāņu ir tieši iesaistīti opija magoņu audzēšanas procesā un narkotiku ražošanā. 2003.gadā magoņu audzēšana deva kopējo peļņu ap 1 miljardu dolāru apmērā jeb vidēji 2900 dolāru uz katru ģimeni, kas darbojas šajā “biznesā”. ANO Narkotiku un noziedzības pārvaldes vadītājs atzīmēja, ka narkotiku problēma Afganistānā jārisina meklējot valsts iedzīvotājiem alternatīvus ienākumu avotus. Viņš aicināja starptautiskos drošības spēkus palīdzēt Afganistānai slēgt narkotirdzniecības kanālus un likvidēt nelegālās narkotiku izgatavošanas laboratorijas.

Oficiāli reģistrēto narkomānu skaits Ķīnā pārsniedz miljonu

Tiesībaizsardzības iestādēs oficiāli reģistrēto narkomānu skaits Ķīnā 2003.gadā ir sasniedzis 1 miljonu 53 tūkstošus cilvēku, no kuriem 220 tūkstoši piespiedu kārtā ārstējas no narkoatkarības rehabilitācijas centros, – ziņo ĶTR Sabiedriskās drošības ministrijas (SDM) pārstāvji.

60 tūkstoši cilvēku pēc atbrīvošanās no narkoatkarības tika nosūtīti uz labošanas darbu iestādēm. Pagājušajā gadā ķīniešu policisti atklāja aptuveni 94 tūkstošus ar narkotikām saistītu lietu. Kā ziņo ĶTR

SDM oficiālais pārstāvis, valsts tiesībaizsardzības iestādes tajā pašā laikposmā konfiscēja 9535 kg heroīna, 905 kg opija, 5827 kg sintētisko narkotiku. Saistībā ar šīm lietām tiesībaizsardzības iestādes arestējušas aptuveni 63 tūkstošus aizdomās turēto.

Ķīnā intensīvi tiek organizētas kampaņas, kas iepazīstina jauniešus ar cīņu pret narkotikām, tiek dibinātas komūnas bez narkotikām un pakāpeniski veidojas sadarbība ar starptautisko sabiedrību cīņai pret narkotirdzniecību.

AIDS centram dāvina miljono mikroautobusu

2003.gada 17.decembrī miljonā Mercedes Benz Sprinter mikroautobusa atslēgas tika pasniegtas Lietuvas AIDS centra “Riska situācijās nonākušo meiteņu sociālās integrācijas” programmai. Šo ziedojumu iniciēja Pasaules bērības fonds, ko dibinājusi Viņas majestāte Zviedrijas karaliene Silvija.

Kompānijas Daimlers Kraislērs viceprezidents Matias Klainerts speciāli ieradās Lietuvā, lai pasniegtu jaunā

mikroautobusa atslēgas.

Centrs, kas darbojas sociālās integrācijas programmas ietvaros, izmantos automobili, lai palīdzētu meitenēm, kas nonākušas riska situācijās. Centrā meitenes var iegūt kvalificētu psiholoģisku, sociālu un medicīnisku palīdzību.

Palīdzības centra atklāšana bija iespējama pateicoties Pasaules bērības fondam un kosmētikas firmas Oriflame Lietuvas pārstāvniecībai.

The European journal of Public Health

13. izdevums, nr. 3, 2003. gada septembris 252.–258.lpp.

Legāla pieeja šļircu apmaiņas programmai versus konsultācijas par HIV infekciju un testēšana nolūkā novērst HIV izplatīšanos narkomānu vidū, kuri narkotikas lieto injekciju ceļā.

Dānijas, Norvēģijas un Zviedrijas salīdzinošais pētījums.

Pamatojums: trīs minētās valstis pieņēmušas atšķirīgu stratēģiju HIV infekcijas izplatības ierobežošanai narkomānu vidū, kuri narkotikas lieto injekciju ceļā. Pašlaik tiek aktīvi apspriesta stratēģija, kas ļautu legāli izmantot šļircu apmaiņas programmu. Konsultācijas par HIV infekciju un testēšana arī ir daļa no profilakses stratēģijas. Minētā pētījuma mērķis bija divu stratēģiju efektivitātes salīdzinājums.

Metodes: efektivitāti nosaka HIV inficēšanās gadījumu skaits izraudzītajā narkomānu grupā. Oficiālās statistikas dati tika apkopoti par periodu no 1980. līdz 1996.gadam.

Rezultāti: profilakses stratēģiju pret vēl nav, vai arī kurās šāda stratificēšanos ar HIV salīdzinājums Dānijā, Norvēģijā un Zviedrijā ļauj domāt, ka augstais konsultāciju līmenis par HIV infekciju un testēšana var būt daudz efektīvāks nekā legāla pieeja šļircu apmaiņas programmām.

Zviedrijā un Norvēģijā, kur konsultēšana un testēšana ir attīstītāka, HIV inficēšanās rādītāji narkomānu vidū, kuri narkotikas lieto injekciju ceļā, ir zemāki nekā Dānijā, kur prioritāra ir legāla pieeja šļircu apmaiņas programmām. Zviedrijā legālas pieejas narkotiku injicēšanas instrumentiem vispār nav.

Secinājums: narkomānu, kuri narkotikas lieto injekciju ceļā, konsultēšana par HIV un testēšana būtu jāattīsta un jādara pieejama tajās valstīs, kurās šādas stratēģijas ēģija nav prioritāra.

Padziļinās heroīna krīze *Kings Cross*

Austrālijas ielās, kas atrodas injekciju kabineta tuvumā, kur narkoatkarīgajiem izsniedz metadonu vai buprenorfinu, ir izveidojusies narkokrīzes situācija.

Vietējās policijas nodaļas priekšnieka Deiva Darsija viedoklis: "Es nespēju ietekmēt narkosituāciju Kings Cross rajonā..."

Pēc izmeklēšanas, ko veica laikraksts "The Sun Herald", Kings Cross vietējās policijas nodaļas priekšnieks Deivs Darsijs paziņoja par narkokrīzi ielās, kas atrodas injekcijas kabineta tuvumā. Policija nofotografējusi aptuveni 800 heroīna pārdošanas gadījumus. Un tas ir neskatoties uz solījumiem, ka šis kabinets nekļūs par "ēsmu" narkodilēriem.

Valdības ziņojumā teikts, ka injekciju kabineta atrašanās minētajā rajonā nav narkotirgus rašanās cēlonis šajā apgabalā.

Taču žurnālistu pētījums rāda, ka:

- Pēdējo 3 mēnešu laikā viesnīcā, kas atrodas iepretī injekciju kabinetam ir fiksēti 3 nāves gadījumi no narkotiku pārdozēšanas.
- Divus telefona automātus, kas atrodas pie centra, iepretī *Kings cross* stacijai, narkodilēri saviem narkodarījumiem izmantoja tik bieži, ka policija bija spiesta tos likvidēt. Ik mēnesi šie automāti pelnīja 25 000 \$ monētās. Narkodilēri telefona automātus izmanto tādēļ, ka no tiem nav iespējams noteikt zvanītājus.
- Policijas finansējums nav pietiekams, lai cīnītos ar narkodilēriem, un, kā atzīmē Darsijs, vienīgais, ko policija var darīt ar

narkodilēriem – ir viņus arestēt, pieķerot nozieguma vietā. Taču arī šādā gadījumā vairākumam no viņiem vienkārši izvirza apsūdzību un tajā pašā dienā izlaiž brīvībā.

Pirmais injekciju kabinets Austrālijā tika atvērts 2001. gadā eksperimentālā kārtā ar nosacījumu, ka tas nesaasinās kriminālo situāciju rajonā. Pirmais lietu iekustināja Darsijs, kurš saviem darbiniekiem pārmeta bezdarbību, kamēr narkodilēri rajona ielas pārvērš savā "midzenī".

"Manā pārziņā ir visapdzīvotākais Austrālijas rajons un te visvairāk izmanto sabiedrisko transportu," viņš teica. "Es daru visu, kas manos spēkos, lai uzlabotu situāciju stacijā. Bet manā rajonā ir arī injekciju kabinets, un ar to es neko nevaru iesākt. Mani ierobežo vietējā likumdošanas bāze, taču arī to nav manos spēkos mainīt. Kabinets turpinās strādāt, un es tur neko nespēju darīt. Kabinets pašā Kings Cross centrā. Manuprāt, tā ir neveiksmīgi izraudzīta vieta, un no tā cieš arī vietējais bizness."

Lielveikala direktore Luīsa Markosa stāstīja, ka vienam viņas darbiniekam, vicinot šļirci, draudējuši divi no klinikas izbēguši narkomāni, un vēl pēc divām nedēļām arī viņa mājās. "Viņi vienkārši izgāja no tā kabineta, kas mums iepretim, un hulīgāniski uzvedās," teica Markosa. "Viens no viņiem gandrīz pakļuva zem automobiļa, jo bija "kaifā". Viņš gāja pāri ielai, neskatoties ne pa labi, ne pa kreisi."

"Es sen jau to visu zinu," saka vietējās

pašpārvaldes loceklis Klovers Mors.

"Mēs darām visu, ko vien iespējams darīt. Taču tas nav pietiekami efektīvi. Un tas ir kauns."

Vairums darījumu notiek gaišā dienas laikā, visu acu priekšā, burtiski pāris minūtes pēc vienošanās pa telefona automātu. Pirms divām nedēļām reida laikā tika aizturēti 7 narkodilēri. Tā bija parastā tvarstīšana darba nedēļas nogalē.

Pagājušā gada organizētās noziedzības pētījums sagrāva vienu no noziedzīgajiem sindikātiem, kas tikai šajā rajonā vien realizēja heroīnu par 1 miljonu dolāru mēnesī.

"Es ļoti priecājos, ka tā notika," teica kabineta direktore Ingrida fon Bika. "Taču būtībā situāciju narkotirgū tas nav mainījis."

Darsijs atzinās: "Es nespēju ietekmēt narkosituāciju Kings Cross, taču centīšos mazināt tās ietekmi ikdienā. Atliek vien sekot, lai lielākie noziedzīgie sindikāti tiktu kontrolēti. Nedrīkst pieļaut, ka noziedznieki šo rajonu uzskata par savu teritoriju."

Kings Cross policijas nodaļas priekšnieka Deiva Darsija atskaite publicēta Kings Cross policing interneta mājaslapā. Tulkojusi Marija Kudrjavceva.

*He said – Why do you go thru it all?
She said – If you know the shorter way,
show me.*

Pēdējo pusgadsimtu Eiropas valstīs eksperimentēja un vērtēja ierobežoto un liberālo attieksmi pret narkotiku lietošanu. Mūsu pārdomas šajā jomā liecina, ka nedrīkst pieļaut narkotiku lietošanu. Mūsu pilsētu labklājības nolūkā.

ECAD is Europe's leading organisation promoting a drug free Europe and representing millions of European citizens. Drug dealing and drug abuse cause enormous problems in Europe. Nations and their citizens are affected by the consequences of drug abuse. ECAD member cities work to develop initiatives and efforts against drug abuse supporting the United Nations Conventions which oppose legalisation and promote policies to eradicate drug abuse worldwide. Has your city joined ECAD?

European Cities Against Drugs
ECAD, Stadshuset
105 35 Stockholm, Sweden
Tel. +46-8-5082 93 62 Fax +46-8-5082 94 66
e-mail: ecad@ecad.net www.ecad.net
ECAD Regional office in Russia www.ecad.ru
zazulin@ecad.ru Phone +7-812-328 96 65
ECAD Regional office in Latvia
vilnis.kipens@kurzeme.rcc.lv
Phone +371-7037330 Fax +371-7037331